

Til lovforslag nr. L 36. Tillægsbetænkning afgivet af Indfødsretsudvalget den 9. december 2002

Tillægsbetænkning

over

Forslag til lov om indfødsrets meddelelse

[af integrationsministeren (Bertel Haarder)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 23. oktober 2002 og var til 1. behandling den 14. november 2002. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Indfødsretsudvalget. Udvalget afgav betænkning den 28. november 2002. Lovforslaget var til 2. behandling den 3. december 2002, hvorefter det blev henvist til fornyet behandling i Indfødsretsudvalget.

Møder

Udvalget har, efter at lovforslaget blev henvist til fornyet udvalgsbehandling, behandlet dette i 1 møde.

Spørgsmål

Udvalget har under den fornyede behandling af lovforslaget stillet 3 spørgsmål til integrationsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. Spørgsmålene og integrationsministerens svar herpå er optrykt som bilag 2 til tillægsbetænkningen.

2. Indstillinger og politiske bemærkninger

Et *mindretal* i udvalget (V og KF) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* i den affattelse, hvori det foreligger efter 2. behandling.

Et *andet mindretal* i udvalget (S og EL) vil ved 3. behandling af lovforslaget stemme hverken for eller imod lovforslaget.

Som Socialdemokraternes medlemmer af udvalget bemærkede i betænkningen til 2. behandling, burde lovforslaget have været delt i to ele-

menter, idet Socialdemokraterne ønskede at tydeliggøre det klare holdningsskifte, der er sket i forbindelse med regeringspartierne's aftale med Dansk Folkeparti.

Ud over at være et klart brud på mange års tradition i folketingsarbejdet på indfødsretsområdet, hvor der normalt er indgået brede politiske aftaler, er regeringens aftale med Dansk Folkeparti også et klart politikskifte med hensyn til muligheden for dispensation fra reglen om at kunne tale det danske sprog. Et krav, Socialdemokraterne er enige med regeringen i, da en ansøger, der søger dansk indfødsret, principielt skal kunne tale dansk, men Socialdemokraterne mener, der skal kunne dispenseres fra reglen.

For Socialdemokraterne er en ansøgning om dansk indfødsret udtryk for et ønske om yderligere integration i det danske samfund. Socialdemokraterne mener, at muligheden for at søge om dansk statsborgerskab er »lyset i tunnelen« for mange flygtninge og indvandrere.

Den tidligere aftale mellem partierne gav en klar dispensationsmulighed for ansøgere, der pga. alder, helbred og lign. alligevel kunne opnå dansk indfødsret ved forskellig dokumentation til Indfødsretsudvalget.

Virkeligheden med regeringens nye aftale med Dansk Folkeparti vil være, at i stribevis af ansøgere nu får afslag, til trods for at de ingen jordisk chance har for at lære dansk på grund af PTSD (posttraumatisk stress-syndrom), tortur, døvhed, blindhed, alderssvækkelse m.m.

Socialdemokraterne ønsker på ingen måde at beskytte kriminelle ansøgere eller ansøgere med store restancer til det offentlige, men ønsker at leve op til internationale forpligtelser, herunder at sikre ansøgere en reel mulighed for at opnå dansk statsborgerskab.

Et tredje mindretal i udvalget (DF) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Et fjerde mindretal i udvalget (SF) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Et femte mindretal i udvalget (RV) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling.

Efter Det Radikale Venstres opfattelse understreger den seneste politiske udvikling i spørgsmålet om tildeling af indfødsret nødvendigheden af at få gennemført en grundig undersøgelse af den hidtidige praksis for ansøgning om og tildeling af statsborgerskab.

Det Radikale Venstre finder det problematisk, at reglerne for, hvem der kan få indfødsret, findes i et cirkulære, som ikke undergår en bred demokratisk behandling blandt Folketingets partier og i folketingsalen. Det betyder, at afgørelser om, hvem der nægtes indfødsret, i realiteten ikke

er underlagt nogen demokratisk kontrol eller offentlighed.

Parlamentarisk forstærkes de eksisterende problemer af, at der blandt forligspartierne bag indfødsretscirkulæret er enighed om, hvem der ikke kan få indfødsret, men ikke om, hvem der kan. Det kan således blive partier uden for forligskredsen, der skal bære en lov igennem, hvis bagvedliggende forudsætninger, de ikke er enige i.

Det Radikale Venstre beklager, at tildeling af statsborgerskab ikke længere foregår med den værdighed, som sådanne personspørgsmål bør behandles med. Vi finder det anstødeligt, at nogle mennesker og deres personlige forhold skal udstilles i en lovgivning, som ikke længere lader sig behandle uden debat.

Kristeligt Folkeparti, Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut var på tidspunktet for tillægsbetænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i tillægsbetænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i tillægsbetænkningen. Der gøres opmærksom på, at et flertal eller et mindretal i udvalget ikke altid vil afspejle et flertal/mindretal ved afstemning i Folketingssalen.

Hans Andersen (V) Inge Dahl-Sørensen (V) Birthe Rønn Hornbech (V)

Lars Christian Lilleholt (V) Søren Krarup (DF) nfm. Jesper Langballe (DF)

Else Theill Sørensen (KF) fmd. Jørgen S. Lundsgaard (KF) Eyvind Vesselbo (V)

Bjarne Laustsen (S) Lars Kræmer Mikkelsen (S) Lotte Bundsgaard (S) Morten Bødskov (S)

Sandy Brinck (S) Kamal Qureshi (SF) Elsebeth Gerner Nielsen (RV) Søren Søndergaard (EL)

Kristeligt Folkeparti, Tjóðveldisflokkurin, Inuit Ataqatigiit og Siumut havde ikke medlemmer i udvalget.

Folketingets sammensætning

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	55*	Enhedslisten (EL)	4
Socialdemokratiet (S)	52	Kristeligt Folkeparti (KRF)	4
Dansk Folkeparti (DF)	22	Tjóðveldisflokkurinn (TF)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	16	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	12	Siumut (SIU)	1
Det Radikale Venstre (RV)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	2

---

* Heraf 1 medlem valgt på Færøerne

Bilag 1**Oversigt over bilag vedrørende L 36 omdelt efter afgivelse af betænkning****Bilagsnr.**

- 13 Betænkning afgivet 28/11-02
- 14 Spm. 6 om en lettere sagsbehandling vedrørende ansøgere om indfødsret, til integrationsministeren
Spm. 7 om kontoraftale, til integrationsministeren
- 15 Spm. 8 om inddragelse af ekstern ekspertise i forbindelse med situationen på indfødsretsområdet, til integrationsministeren
- 16 Udkast til betænkning
- 17 Svar på spm. 6 om en lettere sagsbehandling vedrørende ansøgere om indfødsret, fra integrationsministeren
Svar på spm. 7 om kontoraftale, fra integrationsministeren
- 18 Svar på spm. 8 om inddragelse af ekstern ekspertise i forbindelse med situationen på indfødsretsområdet, fra integrationsministeren

Spørgsmål 6, 7 og 8 til integrationsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmålene og integrationsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra Socialdemokratiet.

Spørgsmål 6:

Agter ministeren at sikre en aftale båret af et flertal i Folketinget, således at der kan sikres en ensartet gennemskuelig sagsbehandling af de mennesker, der søger dansk indfødsret, således at det er retssikkerhed fremfor vilkårlighed, der præger behandlingen af sagerne?

Svar:

Grundlovens § 44, stk. 1, er sålydende:

»§ 44. Ingen udlænding kan få dansk indfødsret uden ved lov.«

Grundloven indeholder ingen særlige bestemmelser om behandlingen af love og meddelelse af dansk indfødsret. Dette indebærer, at det er grundlovens almindelige bestemmelser om behandlingen af lovforslag, der finder anvendelse også på sådanne forslag. Lovforslag om meddelelse af indfødsret kan således fremsættes af regeringen, jf. grundlovens § 21, eller af et folketingsmedlem, jf. § 41, stk. 1. Lovforslaget skal gennemgå tre behandlinger, jf. § 41, stk. 2. Folketingets møder er normalt offentlige, jf. § 49.

I mange år har der været en forståelse mellem regeringen og partier, der udgør et flertal i Folketinget, om meddelelse af indfødsret. Det store antal ansøgere gør det hensigtsmæssigt, at der inden fremsættelse af et lovforslag kan skabes klarhed over, hvilke ansøgere der på forhånd kan undlades optaget på lovforslaget, fordi de ikke opfylder de krav, som et flertal af Folketingets medlemmer ønsker at stille som betingelse for meddelelse af indfødsret. Det kan også være hensigtsmæssigt på forhånd at have afklaret, hvilke ansøgere der på forhånd klart opfylder betingelserne for at opnå indfødsret ved lov. Endelig kan det være hensigtsmæssigt ved en samrådsprocedure før lovforslagets fremsættelse at få afklaret, hvorledes et flertal af Folketingets medlemmer stiller sig til tvivlsomme sager.

Denne fremgangsmåde, der ikke er reguleret i grundloven, er begrundet i praktiske hensyn.

Regeringspartierne har sammen med Dansk Folkeparti i aftale om indfødsret fastlagt retningslinjer for optagelse på lovforslag om indfødsrets meddelelse, jf. cirkulæreskrivelse nr. 55 af 12. juni 2002.

Såvel de tidligere som de nuværende politisk fastsatte retningslinjer på indfødsretsområdet sikrer, at vedkommende ministerium – nu Integrationsministeriet – gennemgår ansøgninger om dansk indfødsret og udarbejder lovforslag om indfødsrets meddelelse på et ensartet og gennemskueligt grundlag.

Den seneste indfødsrets aftale indebærer, at personer, som ikke klart opfylder de betingelser, som aftaleparterne har fastsat for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, af Indfødsretskontoret meddeles, at de ikke aktuelt kan opnå dansk indfødsret.

Dette er der ikke noget nyt i. Også tidligere retningslinjer på indfødsretsområdet har indebåret, at ansøgere, som ikke klart opfyldte de i retningslinjerne fastlagte betingelser af ministeriet fik meddelelse om, at de ikke ville blive optaget på et lovforslag.

Derimod er det nyt, at parterne bag den nuværende indfødsrets aftale ikke er enige om, at de personer, som er optaget på et lovforslag om indfødsrets meddelelse på grundlag af de fastsatte retningslinjer, i alle tilfælde bør meddeles dansk indfødsret.

Konsekvensen af denne aftale er derfor, at der ikke på forhånd er sikret et flertal i Folketinget for at meddele alle personer på et lovforslag dansk indfødsret. Dette indebærer, at Folketingets behandling efter lovforslagets fremsættelse får en større betydning end tidligere, for så vidt som det ikke på forhånd på samme måde er afgjort, at alle ansøgere optaget på lovforslaget skal meddeles dansk indfødsret.

Dette svarer fuldstændig til den sædvanlige procedure i forbindelse med Folketingets behandling af lovforslag. Det udgør ikke noget

statsretligt problem, at der ikke på forhånd er sikret flertal for et lovforslag ved forslagens fremsættelse.

Spørgsmål 7:

Hvorledes vil ministeren håndtere en kontor-aftale, der umiddelbart er båret af et flertal i Folketinget, men som i realiteten ikke er det?

Svar:

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål nr. 6.

Spørgsmål 8:

Vil ministeren drage omsorg for at inddrage ledende statsretlig ekstern ekspertise for at afklare situationen på indfødsretsområdet?

Svar:

Efter grundlovens § 44 kan ingen udlænding få dansk indfødsret uden ved lov.

Grundlovens § 44 har i en årrække været suppleret af retningslinjer fra Folketinget til den relevante administrative myndighed. Retningslinjerne har givet og giver den administrative myndighed et grundlag for at visitere ansøgninger om dansk indfødsret med det formål enten at optage en ansøger direkte på et lovforslag om indfødsrets meddelelse, at forelægge ansøgningen for Folketingets Indfødsretsudvalg eller – hvor det på forhånd er klart, at den pågældende ikke aktuelt vil blive meddelt dansk indfødsret af Folketinget – at meddele anslag på ansøgningen.

Den gældende ordning for meddelelse af dansk indfødsret udgør efter ministeriets opfattelse ikke noget statsretligt problem, jf. herved også ministeriets besvarelse af spørgsmål nr. 6 af 4. december 2002.

Integrationsministeriet har i øvrigt ud fra det stillede spørgsmål vanskeligt ved at vurdere, om der med spørgsmålet sigtes til aspekter i forbindelse med behandlingen af indfødsretssager, som ikke er omtalt i denne besvarelse eller i besvarelsen af spørgsmål nr. 6.